

श्री कुशलवर्द्धनरचित श्री विजयहीरसूरि स्वाध्याय

म. विनयसागर

स्फुट पत्र की साइज २५.८ x ११ है। कुल पंक्ति १४ है। प्रतिपंक्ति अक्षर लगभग ५३ हैं। लेखन १८वीं सदी है। पद्य २ का तीसरा चरण और पद्य ५ का प्रथम चरण काटा-पीटा के कारण अस्पष्ट आ हो गया है। प्रारम्भ में अज्ञात कर्ता कृत महावीर तप स्वाध्याय है।

रचनाकार कुशलवर्द्धन है। 'पभणइ तेहनू सीस' शब्द से कुशलवर्द्धन का शिष्य प्रकट होता है अथवा कुशलवर्द्धन हीरविजयसूरि का शिष्य है। कुशलवर्द्धन के सम्बन्ध में कोई ज्ञातव्य जानकारी नहीं है।

इस हीरविजयसूरि स्वाध्याय में आचार्यश्रीजी के गुणगणों का वर्णन किया गया है और तपागच्छ के नायक बतलाये गये हैं। ओस-वंशीय कुंरा नाथीपुत्र थे। बालवय में दीक्षा ग्रहण की थी। निर्मल चारित्र का पालन करते हुए गौतम, सुधर्म, जम्बू के समान उज्ज्वल कीर्ति वाले युगप्रधान हीरविजयसूरि भक्तों के संकट दूर करते हैं और शिव-सुख सम्पत्ति के दायक हैं एवं इसके साथ ही साधुओं के गुणगणों का वर्णन करते हुए उनको सागर सम गम्भीर, अन्तरङ्ग वैरियों से दूर, शोक सन्ताप, रोग-शोक से दूर, भव्यों का मनोवाञ्छित पूर्ण करने वाले बतलाया गया है और जङ्गम तीर्थ की उपमा दी गई है।

प्रस्तुत है हीरविजयसूरि स्वाध्याय :

पणमिय पास जिणिन्द देव मनवंछितकारी ।

समरिय सरसती देवी माय मुझ मति दिउ सारी ॥

हीरविजय सूरिन्दराय तपसंयमधारी ।

थुणस्युं तपगच्छ तणउ राय लहुवय ब्रह्मचारी ॥१॥

सयल साधु सिर शेखरुए समता रस भण्डार ।

विनयकरि अन्ते पामइ भव पार ॥२॥

गाम नगर पुर देसि देसि भविअण पडिबोहइ ।

निरुपग समकित सार वीज जाणी आरोहिइ ॥

અમીઅ સમાણિ વિશાલ વાણિ કવિજન મન મોહિં ।
 નિર્મલ બુદ્ધિ તણું નિવાસ સુર ગુરુ જિમ સોહડ ॥૩॥
 સોમગુણે કરી દીપતુ એ જાણે પૂનિમ ચંદ ।
 તપતેજડ દીપડ સદા ભાસુર જેમ દિર્ણિદ ॥૪॥
 નવનિધાન (?) વાડિ રૂઢિ પરિપાલઈ ।
 ચડદહ વિદ્યા રચણરાસિ પરિ હિહિ સમ્બાલઈ ॥
 વિવિધ દેશ ઊપના ભવ્ય સમજાવી લાવડ ॥૫॥
 દૂષમકાલિ અવતરિડ એ ધર્મચક્રવર્તિ એહ ।
 સુન્દર ગણધર પદધરુ મુજ્જ મનિ નહીં સંદેહ ॥૬॥
 ગોઅમ સોહમ જમ્બુ પમુહ પૂરવ રિષિ તોલડ ।
 તુમ્હ કીરતી ઝજલિ દેખી કુમતીડ સવિ ડોલડ ॥
 સચલ રાય તુમ્હ નમઈ સુરપતિ ગુણ બોલડ
 સાયરસમ ગમ્ભીર ચિત્ત પરદોસ ન ધોલડ ॥૭॥
 રૂપ અનોપમ તુમ તણું એ જોતાં હરખ અપાર ।
 યુગપ્રધાન સોહાકરુ જય જય જગદાધાર ॥૮॥
 જો તું આણા ધરડ સોવિ સંસાર ન ઝૂરડ ।
 ક્રોધાદિક જે અન્તરઙ્ગ વૈરી સવિ મૂરડ ॥
 રોગ શોક સંતાપ તાપ ભવિઅણના ચૂરડ ।
 જો તુમ્હ સેવા કરઈ તાસ મનવંછિત પૂરડ ॥૯॥
 શિવ સુખ સમ્પદ દાયકૂ એ દર્શન તોરુ સામિ ।
 અલિઅ વિઘન દૂરડ ટલડ મુનિવર તાહરડ નામિ ॥૧૦॥
 ઓસવંશ શૃંગારહાર કુંરા સુત સુણિડ ।
 માતા નાથી ઝયરિ હંસ સુરતરુ સમ ગણીડ ॥
 થાવર તીરથ સિદ્ધક્ષેત્ર જઙ્ગમ એ ભણીડ ।
 પૂજ્ય તુમ્હારા ગુણ અનેક મડ કિણિ પરિ થુણીડ ॥૧૧॥
 કુશલવર્દન પણ્ડિત ગુરુએ પભણએ તેહનુ સીસ ।
 હીરવિજયસૂરીસરુ પ્રતિપડ કોડિવરીસ ॥૧૨॥

इति श्री हीरविजयसूरीश्वर स्वाध्याय सम्पूर्णः

C/o. ૧૩ એ, મેન ગુરુનાનક પથ, માલવીયનગર, જયપુર